

ANUL XV (909) (10 august - 16 august 2007)

[| Numarul curent](#) | [| Arhiva](#) | [| Presentare](#) | [| Redactia](#) | [| Abonamente](#) | [| Contact](#) | [| Login](#)

[Inapoi](#) | [Nr. 909](#)

ISTORIE

Tratatul academic Istoria Romanilor. O perceptie straina (SERBAN PAPACOSTEA)

Sub titlul *Historiographie im Zeichen der Beharrung. Kritische Anmerkungen zur umfangreichsten Gesamtdarstellung der rumänischen Geschichte (Istoriografie sub semnul incremenirii. Observatii critice la cea mai cuprinzatoare expunere de ansamblu a istoriei romanesti)*, *Südostforschungen*, 63-64, 2004-2005, p. 408-421, istoricul elvetian de limba germana Daniel Ursprung prezinta cea mai larga analiza consacrata pana acum in strainatate tratatului *Istoria Romanilor*, publicat in deceniul in curs sub egida Academiei Romane si sub conducerea Sectiei Istorice a acesteia. Lectura acestei recenzii ii va indemna neindoielnic pe istoricii romani la o noua reflectie nu numai asupra acestei lucrari, ci si asupra stadiului actual al istoriografiei noastre, asupra trecutului ei apropiat si asupra rosturilor ei actuale si viitoare.

In absenta unui demers din partea forurilor de conducere si indrumare a disciplinei noastre, ramane in seama iniciativelor individuale sa identifice realizarile si carentele actuale ale istoriografiei romane si sa sugereze

remedii.

Nu vom retine in acest cadru, care nu este consacrat specialistilor, observatiile la volum ale autorului recenziei si nici pe cele privitoare la incalcarile codului etic; constatam doar ca insemnarile sale vadesc o lectura atenta a lucrarii. Mai insemnate decat acestea ni se par concluziile generale ale recenziei desprinse din ansamblul sintezei discutate, in special cele privitoare la conceptia care i-a calauzit pe initiatorii ei si pe cei care le-au urmat preceptele.

Inevitabil, recenzentul raporteaza cea mai recenta sinteza la cele anterioare din epoca totalitarismului, ale caror vicisitudini nu ii sunt straine, indeosebi esecul finalizarii lor. "Prezenta istorie a romanilor - afirma autorul - poarta in aceasta privinta pecetea unei opere conservatoare; de o parte, ea ofera o masa mare de date, de alta parte insa abia daca retine ceva din noile impulsuri, care au imprimat istoriografiei romane din ultimul deceniu si jumătate o dinamica noua. In chip paradoxal, abia transformările revolutionare din 1989 au facut posibila desavarsirea proiectului a carui preistorie a inceput spre sfarsitul anilor '50. Opera sugereaza in multe privinte un monument grandios inaltat post mortem istoriografiei epocii comuniste" (p. 421). Constatatarea este intregita de observatia premergatoare, referitoare la actualitatea sintezei: "Fara a trage concluzii general valabile pentru toate capitolele sau pentru ansamblul lucrarii, ramane pentru public <...>, pe langa chestiunea onestitatii editorilor, mai cu seama intrebarea: ce stadiu al cercetarii exprima o sinteza, care in multiple locuri recurge - lesne de dovedit - la texte vechi de decenii?" (p. 413).

Concluziile sintetic formulate de istoricul elvetian nu ii vor surprinde pe istoricii romani care au urmarit dezbaterile referitoare la tratatul academic de istorie nationala, desfasurata in presa din tara. Noua sinteza - o stiui astazi indeobste istoricii nostri - este in realitate un amalgam de texte vechi, cu mult anterioare anului 1989 - unele neindoielnic valoroase la vremea lor -, preluate sub numele autentic al autorilor lor sau insusite tacit de semnatarii lor actuali. Spiritul de improviziatie - alt viciu al lucrarii - se resimte puternic in volumele in care contributiile speciale sunt juxtapuse cu inevitabile repetitii si contradictii, ca intr-un mozaic lipsit de un principiu coordonator.

Unele intregiri se impun la observatiile recenzentului elvetian. Ca si prototipul sau din vremea "comunismului victorios", Istoria Romanilor din perioada postcomunista a ramas neterminata. Volumul IX, rezervat perioadei interbelice, a carui aparitie a fost public anuntata ca "iminenta" in sedintele academice pare a fi fost abandonat. Mai disperata inca este situatia volumului X, consacrat regimului comunist din Romania, dar abandonat fara speranta de revenire, desi in prefata generala a tratatului coordonatorul sintezei ii trasa discret linia de interpretare a defunctului regim comunist. Nelamurita pentru public a ramas si soarta primelor patru volume, disparute din librării in toiul polemicilor cu privire la paternitatea unor capitole. Editia revizuita, anuntata periodic, se lasa insa mult asteptata, fara speranta de a-si face aparitia pe standurile de carti. E drept ca ecoul

acestor repetate si imposibile promisiuni este pe cale de a se stinge in vremea din urma.

Deficienta grava a coordonarii se constata din faza preliminara a proiectului. Un elementar spirit de metoda ar fi impus initiatorilor sintezei sa intreprinda in prealabil un examen riguros al mostenirii istoriografice a regimului disparut in 1989, sa separe graul de neghina, adica contributiile stiintifice de devierile sau chiar aberatiile ideologice, si, pe baza acestui bilant indispensabil, sa stabileasca prioritatile cercetarii istorice.

Principiile redresarii istoriografice erau in curs de elaborare cand "structurile" au decis altminteri si au impus ca sarcina prioritara tratatul de continuitate "incremenita", care urma sa integreze "organic" trecutul comunist in Istoria Romanilor.

Ce a rezultat din acest comandament stiu astazi toti istoricii romani. Recenzia istoricului elvetian Daniel Ursprung ne atrage atentia ca o stiu si o inteleg foarte bine si istoricii straini.

© copyright Revista 22, Toate drepturile rezervate